

Van verplichting naar verrijking

10
voor
de
leraar

Jaarverslag 2019

Voorwoord

Als nieuwe voorzitter van de Stuurgroep Lerarenopleidingen ben ik mij meer dan ooit bewust van wat het programma van 10voordeleraar teweeg heeft gebracht. Niet alleen bij ons als bestuurders, maar ook bij directeuren en lerarenopleiders.

Ik wil in de eerste plaats mijn voorganger Nienke Meijer bedanken voor haar bijdragen aan de lerarenopleidingen in het algemeen en het programma 10voordeleraar in het bijzonder. Na afloop van de subsidieperiode heeft zij belangrijk werk verricht en ik ben er trots op dat voort te mogen zetten.

Het programma heeft een ongekennde samenwerking binnen de lerarenopleidingen tot stand gebracht en heeft meer dan ooit duidelijk gemaakt hoe verschillende gremia, instellingen en personen van elkaar afhankelijk zijn. Alleen door die samenwerking zijn we in staat om kwalitatief goed onderwijs aan te kunnen bieden.

De veranderagenda Duurzame kwaliteitsborging tweedegraads-lerarenopleidingen die we in het voorjaar van 2019 hebben vastgesteld is daarvan een goed voorbeeld. Vele vertegenwoordigers van alle gremia hebben daar hun steentje aan bijgedragen. Ook het tot stand komen van de strategische beleidsagenda van de educatieve sector van het hbo, waarbij ook het programmabureau van 10voordeleraar nauw betrokken is geweest, is een belangrijk wapenfeit geweest. Hiermee is mijns inziens de inzet van het programma 10voordeleraar en haar instrumenten verworden tot een verrijking van de lerarenopleidingen en wordt deze niet langer meer gezien als een verplichting.

Er valt echter nog veel te doen. Discussies rondom Curriculum.nu, brede regionale samenwerking, een nieuw bevoegdheidsstelsel, etc., hebben hun schaduw al vooruit geworpen. Diverse zaken zijn inmiddels opgepakt en hier en daar al zichtbaar. Samen met het programmabureau, de nieuwe Raad voor Kwaliteitsborging Lerarenopleidingen en alle andere betrokkenen zullen we ook deze uitdagingen het hoofd gaan bieden.

Hiermee werken wij ook de komende jaren met elkaar aan de verdere professionalisering van toekomstbestendige lerarenopleidingen en het proactief oplossen van de vele uitdagingen waar we mee worden geconfronteerd. Ook hier zie ik een verrijking van het programma voor het Nederlandse onderwijs.

Jan Bogerd,

Voorzitter Stuurgroep Lerarenopleidingen

Inhoud

Voorwoord	2
1 Inleiding	4
2 Samenvatting	5
3 Programma	7
4 Ontwikkelingen verslagjaar	13
5 Financiën	22
6 Vooruitblik	23
7 Verslagen raden voor kwaliteitsborging	24

1 Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag 2019 *Van verplichting naar verrijking* van het programma *10voordeleraar*.

Binnen het programma *10voordeleraar* werken de lerarenopleidingen met elkaar samen aan de borging van het eindniveau van de student. De lerarenopleidingen maken hierbij gebruik van de landelijke instrumenten *kennisbases*, *kennistoetsen* en *peerreview*. Zo beschikt iedere student over het benodigde kennisniveau, ongeacht aan welke hogeschool de student zijn opleiding heeft afgerond.

Lerarenopleiders voeren de gezamenlijke regie over de instrumenten binnen landelijke netwerken, waarbij leraren uit het werkveld, wetenschappers en andere deskundigen zijn aangesloten. De brede landelijke samenwerking draagt bij aan de kwaliteit van de opleiding en de professionalisering van de lerarenopleider. In de afgelopen jaren is een ongekennde horizontale samenwerking op gang gekomen en zijn er grote stappen gezet om het landelijk eindniveau van de nieuwe generatie leerkrachten te verhogen en daarmee de kwaliteit van het onderwijs in het werkveld.

Maak kennis met het programma 10voordeleraar door middel van het introductiefilmpje op www.10voordeleraar.nl/programma.

Dit jaarverslag is bedoeld voor alle betrokkenen en belangstellenden die meer willen weten over het programma. Het verslag begint met een algemene toelichting op het programma en de landelijke instrumenten. Daarna volgen de ontwikkelingen in het verslagjaar. Hierbij presenteren wij de resultaten van de landelijke kennistoetsen over studiejaar. Daarna volgen de financiën en een korte vooruitblik. Het jaarverslag sluit af met het verslag van de Raad voor Kwaliteitsborging Lerarenopleidingen.

Het jaarverslag is terug te vinden op www.10voordeleraar.nl.

2 Samenvatting

Organisatie

In de Algemene Vergadering van de Vereniging Hogescholen is in juni 2019 het besluit genomen dat de programmaorganisatie onderdeel blijft van de Vereniging Hogescholen. Daarnaast is bestuurlijk mandaat verkregen voor de verdere doorzetting van de activiteiten en financiën in de periode 2020-2022. De veranderagenda *Duurzame kwaliteitsborging tweedegraadslerarenopleidingen* is begin 2019 bestuurlijk vastgesteld. De landelijke vakoverleggen krijgen een centrale rol in de verdere professionalisering van de horizontale kwaliteitsborging van de lerarenopleiding op landelijk niveau. Voor de implementatie van de veranderagenda is een Regieorgaan Horizontale Kwaliteitsborging Lerarenopleidingen ingesteld. En de Raad voor Kwaliteitsborging Landelijke Kennistoetsen en de Raad voor Kwaliteitsborging Peerreview zijn omgevormd tot één Raad voor Kwaliteitsborging Lerarenopleidingen.

Communicatie

Vanaf januari 2019 sturen we weer periodiek een nieuwsbrief naar onze relaties over de ontwikkelingen binnen het programma. In maart 2019 zijn we met bezoekers van het Veloncongres in gesprek gegaan over wat hun ideeën zijn voor het borgen van het eindniveau van de individuele student door landelijke samenwerking. In oktober 2019 is een nieuw sociaal extranet in gebruik genomen, waar de ruim duizend lerarenopleiders in besloten groepen makkelijker met elkaar kunnen samenwerken en kennis kunnen delen. In december 2019 is een nieuwe corporate website in gebruik genomen, waarbij een aparte website is ontwikkeld met praktische informatie over de landelijke kennistoetsen.

Peerreview

De Stuurgroep Lerarenopleidingen heeft in het kader van de veranderagenda en de opgedane positieve ervaringen besloten dat ook de tweedegraadslerarenopleidingen met een landelijke kennistoets aan de slag gaan met peerreview. In 2019 is een tweede pilot gestart met de vakken Engels, Gezondheidszorg & Welzijn en Omgangskunde. Dit jaar zijn zowel de vakmasters als de pabo's bij elkaar gekomen voor een landelijke kennisdeeldag rondom een aantal thema's. Uit onderzoek bij de pabo's blijkt dat er veel draagvlak bestaat onder docenten voor de peerreview en dat de resultaten van de gevoerde gesprekken zichtbaar worden in eigen onderwijsprogramma's. Verbeterpunten zitten in een meer structurele inbedding van de peerreview binnen de opleidingen en een zorgvuldiger voorbereiding van docenten op de peerreviewdag.

Landelijke kennistoetsen

In studiejaar 2018-2019 zijn ongeveer 18.500 toetsen afgenomen. Afgelopen studiejaar zijn de tweedegraadstoetsen Aardrijkskunde, Biologie, Duits, Frans, Maatschappijleer en Wiskunde en de pabo-vakken Nederlands en Wiskunde overgegaan op de nieuwe toetsmatrijs vanwege de herijking van de betreffende kennisbases. Met ingang van studiejaar 2019-2020 werken de constructieteams in kleinere teams en met een efficiëntere werkwijze met elkaar samen aan de ontwikkeling van de toetsvragen. Bij de start van studiejaar 2019-2020 zijn voor het eerst toetsen afgenomen in het nieuwe toetssysteem. In dit studiejaar is ook gestart met een pilot om gebruik te maken van nieuwe toetsvraagvormen. In overleg met de pabo's is besloten om het aantal toetsafnames afgelopen studiejaar verder te verruimen van vijf naar zeven. Naar aanleiding van een motie krijgen studenten bij de inzage van de landelijke kennistoets Wiskunde (pabo) een uitgebreidere toelichting op het juiste antwoord. Eind 2019 is voor deze toets wederom een pilot afgenomen met aangepaste toetsafnameomstandigheden voor studenten die in bijzondere gevallen moeite hebben met het halen van de toets. In mei 2019 is er gelegenheid geweest voor lerarenopleiders om samen met de studenten deel te nemen aan de landelijke kennistoetsen om inzicht te krijgen in de vragen die gesteld worden. De Raad voor Kwaliteitsborging Landelijke Kennistoetsen heeft besloten in studiejaar 2019-2020 de toepassing van de Cohenmethode bij de cesuurbepaling voort te zetten.

Toelatingstoetsen

LOBO heeft op grond van een evaluatie bij de minister aangegeven dat ze voornemens zijn de toelatingstoetsen te handhaven en de voorbereiding van aspirant-studenten verder te verbeteren. Ook zijn gesprekken met Cito geopend over de verlenging van het contract met betrekking tot de (door)ontwikkeling en afname van de toelatingstoetsen.

Landelijke entreetoets rekenen

Onder regie van *10voordeleraar* zijn nieuwe afspraken gemaakt tussen Cito, de Vereniging Hogescholen en de pabo's voor de afnames van de landelijke entreetoets rekenen (Wiscat) tot en met augustus 2021. Tot die tijd zal *10voordeleraar* de ontwikkeling en de afname van de Wiscat-toets voor de pabo periodiek evalueren met Cito en het ministerie.

3 Programma

Lerarenopleidingen borgen eindniveau student

Sinds 2008 werken de lerarenopleidingen binnen het programma *10voordeleraar* samen aan het landelijk borgen van het eindniveau van de student. Lerarenopleiders van de verschillende hogescholen bepalen met elkaar de vaardigheden en het kennisniveau waarover een afgestudeerde student moet beschikken. Voor de borging van dit eindniveau maken ze binnen het programma gebruik van de landelijke instrumenten *kennisbases*, *kennistoetsen* en *peerreview*. Zo beschikt iedere student over het benodigde kennisniveau, ongeacht aan welke hogeschool de student zijn opleiding heeft afgerond.

Lerarenopleiders voeren de regie

Honderden lerarenopleiders vormen de spil van het programma en voeren gezamenlijk de regie over de instrumenten binnen landelijke kennisnetwerken. Leraren uit het werkveld, wetenschappers en andere deskundigen maken deel uit van deze netwerken. Met elkaar bepalen ze het kennisniveau waarover een afgestudeerde student moet beschikken en leggen ze dit stelselmatig vast in landelijke kennisbases. Met behulp van een instellingsoverstijgende peerreviewsystematiek voeren ze met elkaar het kritische gesprek over de implementatie en borging van de kennisbases in hun eigen onderwijs- en toetsprogramma's. Met de landelijke kennistoetsen borgen ze dat de individuele student daadwerkelijk over het benodigde kennisniveau beschikt. Bestuurders en directeuren maken deel uit van de processen. De kwaliteitsborging is extern belegd bij een onafhankelijke raad.

Versterking landelijke samenwerking

De landelijke netwerken brengen lerarenopleiders van diverse instellingen met elkaar in contact. Ze krijgen gelegenheid om met vakgenoten te discussiëren over de vakinhoud en daarmee hun eigen expertise aan te scherpen. De brede landelijke samenwerking draagt dan ook bij aan de professionalisering van de lerarenopleider en aan de kwaliteit van de opleiding. In de afgelopen jaren is een ongekende horizontale samenwerking op gang gekomen en zijn er grote stappen gezet om het landelijk eindniveau van de nieuwe generatie leerkrachten te verhogen en daarmee de kwaliteit van het onderwijs in het werkveld. Daarnaast biedt deze netwerkstructuur mogelijkheden voor de gezamenlijke aanpak van andere landelijke vraagstukken.

Landelijke kennisbases

Elke lerarenopleiding heeft een landelijke kennisbasis die is opgesteld door de lerarenopleiders en de kennis en vaardigheden van een startbekwame leraar vastlegt. De kennisbases beschrijven zowel de pedagogisch-didactische bekwaamheden als de vakinhoudelijke kennis en de daarbij behorende

vakdidactische bekwaamheden die een afgestudeerde student moet beheersen. Er zijn dan ook zowel generieke kennisbases als vakkennisbases. Een kennisbasis legt een brede en gemeenschappelijke basis vast. De hogescholen implementeren de inhoud van de kennisbases in hun eigen onderwijs- en toetsprogramma's. In de uitwerking is ruimte voor de profilering van de verschillende hogescholen.

De kennisbases dekken het gehele desbetreffende werkterrein: basisonderwijs, eerstegraadsgebied en tweedegraadsgebied en er is samenhang tussen de verschillende kennisbases die inhoudelijke en vakoverstijgende verwantschap kennen. Daarnaast zijn een aantal (maatschappelijk) belangrijke vakoverstijgende thema's geïmplementeerd.

De kennisbases komen aan bod in de peerreviewgesprekken van de lerarenopleiders. Hieruit komen suggesties voor nadere verduidelijkingen, aanscherpingen, of aanpassingen als gevolg van recente ontwikkelingen binnen het vak of het beleid. Lerarenopleiders herijken dan ook van tijd tot tijd de kennisbases. Het werkveld en externe deskundigen valideren de inhoud van elke kennisbasis. Hierbij zijn de kennisbases getoetst aan de laatste wetenschappelijke inzichten van het vak, de ontwikkelingen in het werkveld en veranderingen op het gebied van landelijk beleid. De herijkte kennisbases worden uiteindelijk bestuurlijk vastgesteld.

Landelijke peerreview

Peerreview is binnen het programma *10voordeleraar* een instellingsoverstijgend instrument voor collegiale feedback over de implementatie en borging van de kennisbases in de onderwijs- en toetsprogramma's. In een peerreviewgroep zijn alle bekostigde instellingen vertegenwoordigd die het vak of de opleiding aanbieden. Ook in- en externe deskundigen sluiten daar waar gewenst aan. Vanaf september 2020 maken alle bekostigde hbo-lerarenopleidingen gebruik van de peerreviewsystematiek. Bij de lerarenopleidingen basisonderwijs zijn de peerreviews georganiseerd in vijf afzonderlijke clusters.

Tijdens de peerreviewgesprekken bespreken de lerarenopleiders met elkaar de domeinen van de kennisbasis en gaan na hoe dit verankerd is in hun eigen onderwijsprogramma's en hoe ze borgen dat dit eindniveau ook daadwerkelijk behaald wordt. Ze bekijken kritisch elkaars onderwijs- en toetsprogramma's en verwerken aanbevelingen in het eigen programma. Vaak vindt het gesprek plaats aan de hand van casuïstiek ten aanzien van de praktische implementatie van specifieke onderdelen van de kennisbasis. Het aantoonbaar rondmaken en vastleggen van de PCDA-cyclus is een essentieel onderdeel in het proces. Steeds vaker wordt er ook gezamenlijk stil gestaan bij actualiteiten en andere beleidsvoornemens.

De peerreviewsystematiek biedt ruimte om aan de eigen professionalisering te werken en om als groep de professionele ruimte te benutten. De lerarenopleiders maken gebruik van elkaars deskundigheid en ze zijn elkaars 'critical friend'. Het is een positieve en effectieve methode van samenwerking.

Uiteindelijk moet de peerreviewsystematiek de instellingen helpen om het accreditatieproces te vereenvoudigen. De kunstvakdocentenopleidingen hebben daarbij als specifiek doel gesteld de komende accreditatieronde de peerreviewopbrengsten daadwerkelijk in te gaan zetten om de accreditatielast te verlichten.

Landelijke kennistoetsen

De lerarenopleidingen zetten landelijke kennistoetsen in om het eindniveau van de individuele student te borgen. Voor veertien tweedegraadslerarenopleidingen en twee pabovakken worden deze toetsen afgenomen.

Een landelijke kennistoets meet of de student over voldoende kennis uit de betreffende kennisbasis beschikt. De toets is leerwegaafhankelijk en is geconstrueerd op basis van de bijbehorende kennisbasis. Het behalen van de landelijke kennistoets is een voorwaarde om de opleiding af te ronden. Bij goed leraarschap komt vanzelfsprekend meer kijken. Hogescholen bepalen zelf hoe ze andere kennis en vaardigheden toetsen.

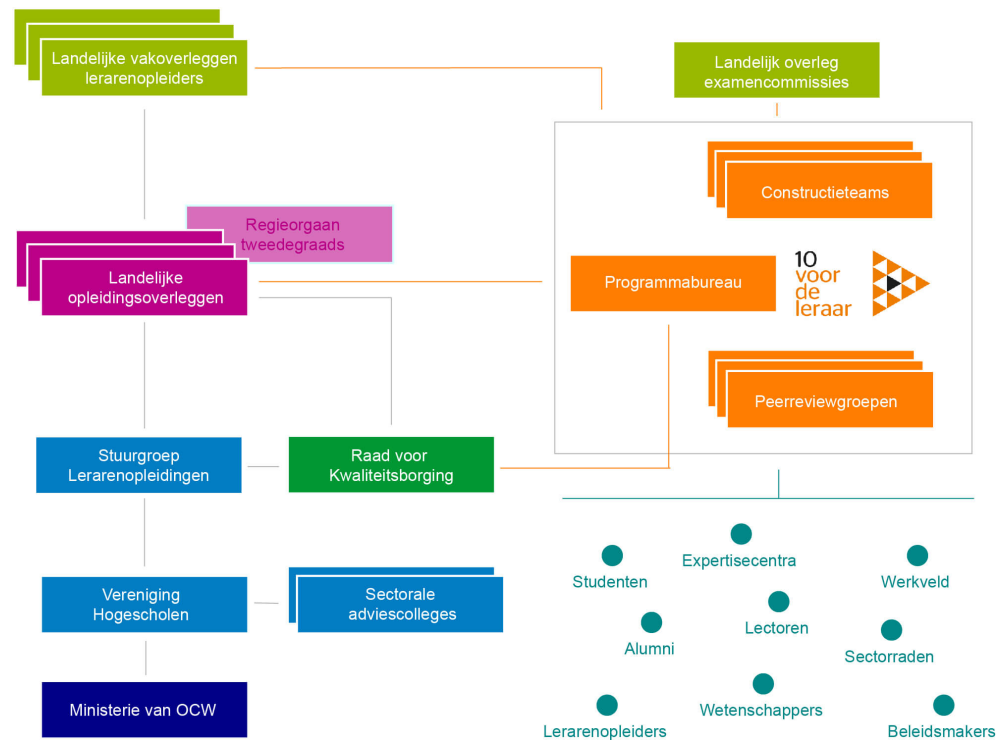
Lerarenopleiders van de verschillende hogescholen ontwikkelen gezamenlijk de landelijke kennistoetsen. Samen met externe deskundigen borgen ze de vakinhoudelijke, taaltechnische en toetstechnische kwaliteit. De hogescholen nemen op hun eigen locaties de landelijke kennistoetsen digitaal af. Na de toetsafname vindt een intensief en zorgvuldig proces plaats waarin de resultaten van de toets worden geanalyseerd en beoordeeld. Voor de cesuurbepaling wordt gebruik gemaakt van een wetenschappelijke methode. De onafhankelijke Raad voor Kwaliteitsborging Lerarenopleidingen keurt de cesuur goed en afgevaardigden van de examencommissies van de hogescholen stellen de cesuur vast.

De hogescholen hanteren landelijke regels en voorwaarden rondom deelname en afname van de landelijke kennistoets om het uniforme karakter te waarborgen. Er zijn meerdere toetsperioden per studiejaar. Studenten maken de toets in de hoofdfase en kunnen per studiejaar tweemaal deelnemen aan een landelijke kennistoets. Studenten kunnen door gebruik te maken van hun domeinscores en de inzage van de landelijke kennistoets zien op welke onderdelen ze zich nog kunnen ontwikkelen.

Voor de vreemde talen maakt een verplichte internationale toets onderdeel uit van de borging van de kennisbases. Ook deze taaltoetsen hebben een landelijk bepaalde cesuur.

Organisatiestructuur

Rondom het programma zijn diverse gremia betrokken:

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap is (in)direct opdrachtgever en heeft voor de ontwikkeling en implementatie van de landelijke borgingsinstrumenten in de periode 2008-2017 een subsidie van €25 miljoen beschikbaar gesteld. Daarnaast verstrekt het ministerie subsidies op andere onderdelen van het programma, zoals de doorontwikkeling van peerreview.

Vereniging Hogescholen

De Vereniging Hogescholen voert als vertegenwoordiger van de gezamenlijke lerarenopleidingen het programma uit en is eindverantwoordelijk voor een juiste besteding van de subsidiegelden en de verantwoording ervan aan het ministerie.

Sectoraal adviescollege

Elk van de zeven sectoren binnen het hbo heeft een sectoraal adviescollege (SAC). Het bestuur van de Vereniging Hogescholen kent voor elke sector een portefeuillehouder die reguliere contacten onderhoudt met het desbetreffende adviescollege. De relevante sectorale adviescolleges voor het programma zijn die voor het hoger pedagogisch onderwijs (HPO) en kunstonderwijs (KUO).

Stuurgroep Lerarenopleidingen

De Stuurgroep Lerarenopleidingen draagt de verantwoordelijkheid voor het realiseren van de programmadoelen en legt verantwoording af via het Bestuurlijk Overleg aan de Algemene Vergadering van de Vereniging Hogescholen.

Raad voor Kwaliteitsborging Lerarenopleidingen

De kwaliteitsborging van het programma is extern belegd bij de onafhankelijke Raad voor Kwaliteitsborging Lerarenopleidingen.

Landelijke directeurenoverleggen

De directeuren van de lerarenopleidingen hebben elk een eigen overleg: LOBO (pabo), LOVM (vakmasters), KVDO (kunstvakdocenten), LOLET (techniek), ALO Nederland (lichamelijke opvoeding) en ADEF (tweedegraads). Het programmabureau *10voordeleraar* sluit regelmatig aan voor afstemming.

Regieorgaan Horizontale Kwaliteitsborging Lerarenopleidingen

Voor de tweedegraadslerarenopleidingen is een veranderagenda *Duurzame kwaliteitsborging tweedegraadslerarenopleidingen* opgesteld. Voor de implementatie van de veranderagenda is een Regieorgaan Horizontale Kwaliteitsborging Lerarenopleidingen ingesteld. Dit orgaan bestaat uit afgevaardigden van ADEF.

Landelijke vakoverleggen lerarenopleidingen

De lerarenopleidingen hebben vakoverleggen ingericht waarin lerarenopleiders met elkaar ontwikkelingen op hun vakgebied bespreken. Deze vakoverleggen hebben een belangrijke rol bij de ontwikkeling en implementatie van de landelijke kennisbases, kennistoetsen en peerreview. In het landelijk vakoverleg is iedere instelling door een lerarenopleider vertegenwoordigd. Regelmatig sluit het programmabureau *10voordeleraar* aan voor afstemming.

Programmabureau *10voordeleraar*

Het programmabureau faciliteert bij de uitvoering van het programma. Het programmabureau stemt af met de landelijke directeurenoverleggen, sluit regelmatig aan bij landelijke overleggen en coördineert de bestuurlijke besluitvorming.

Landelijk overleg examencommissies

Alle examencommissies van de lerarenopleidingen hebben een vertegenwoordiger in het Landelijk Overleg Examencommissies (LOEx). De leden dragen zorg voor landelijke eenduidigheid in afspraken en regels met betrekking tot vooral de landelijke kennistoetsen. Daarnaast hebben ze een belangrijke rol in het borgen van de kwaliteit van de stappen in het proces van cesuurbepaling. Het overleg heeft een zelfstandige positie.

Constructieteams

Lerarenopleiders van verschillende hogescholen ontwikkelen binnen constructieteams gezamenlijk de landelijke kennistoetsen. Samen met externe deskundigen borgen ze de vakinhoudelijke, taaltechnische en toetstechnische kwaliteit.

Peerreviewgroepen

Lerarenopleiders van de verschillende hogescholen bespreken tijdens peerreviewsessies kritisch elkaars onderwijs- en toetsprogramma's en verwerken aanbevelingen in hun eigen programma's.

Toelatingstoetsen

Het programmabureau *10voordeleraar* verzorgt namens de Vereniging Hogescholen ook de operationalisering van de afname van meer dan 16.000 toelatingstoetsen, de organisatie van landelijke ondersteuning ter voorbereiding op de toelatingstoetsen en het beheer van de website www.goedvoorbereidnaardepabo.nl.

De toelatingstoetsen zijn een verplichting voor mbo-studenten en havo-leerlingen die in een of meerdere van de vakken Aardrijkskunde, Geschiedenis en Natuur & Techniek geen eindexamen hebben gedaan. Het doel is om te voorkomen dat pabo's binnen het curriculum tijd moeten besteden aan het wegwerken van achterstanden in de veronderstelde voorkennis in het toch al volle curriculum. Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft de Vereniging Hogescholen vanaf september 2018 tot en met september 2022 de subsidie *Instroom Pabo* toegekend.

4 Ontwikkelingen verslagjaar

Organisatie

Programma blijft onderdeel van de Vereniging Hogescholen

In de Algemene Vergadering van de Vereniging Hogescholen is in juni 2019 het besluit genomen dat de programmaorganisatie onderdeel blijft van de Vereniging Hogescholen en daarmee onderdeel van de verenigingsbegroting. Ontwikkelingen met betrekking tot de lerarenagenda raken direct en indirect het programma. Door het programma onderdeel te laten blijven uitmaken van de lerarenagenda van de vereniging, blijven de beleidsvorming ten aanzien van de lerarenopleidingen en het toezicht op het programma en de resultaten daarvan dicht bij elkaar.

Mandaat voor doorzetting activiteiten en financiën

De werkwijze, ontwikkelrichting en de financiering van het programma *10voordeleraar* was in 2016 tot en met eind 2019 vastgesteld. In juni 2019 is in de Algemene Vergadering van de Vereniging Hogescholen bestuurlijk mandaat verkregen voor de verdere uitvoering van de activiteiten in de periode 2020-2022, met de daarbij behorende begroting en de verwerving van inkomsten voor deze periode. Uitgangspunt hierbij is een voortzetting van het participatiemodel, waarbij lerarenopleidingen zelf in hoge mate bijdragen aan het verwezenlijken van de doelstellingen. Voor de activiteiten komt het accent te liggen op de ondersteuning van de professionaliseringsslag in het kader van de veranderagenda *Duurzame kwaliteitsborging tweedegraadslerarenopleidingen* voor met name de tweedegraadslerarenopleidingen enerzijds en het voortzetten en doorontwikkelen van de activiteiten voor de lerarenopleidingen basisonderwijs anderzijds.

Verdere professionalisering horizontale kwaliteitsborging tweedegraadslerarenopleidingen

In juni 2018 heeft de verkenningcommissie geadviseerd over de agenda van de lerarenopleidingen. Hieruit is voortgekomen dat bij de pabo's de huidige activiteiten binnen het programma worden doorontwikkeld. Voor de tweedegraadslerarenopleidingen is een veranderagenda *Duurzame kwaliteitsborging tweedegraadslerarenopleidingen* opgesteld die begin 2019 bestuurlijk is vastgesteld. De veranderagenda bestaat uit drie samenhangende bouwstenen: structuur en professionalisering van de landelijke vakoverleggen, het leidinggeven aan de landelijke vakoverleggen en de maatschappelijke verantwoordelijkheid van hogeschoolbestuurders met betrekking tot de kwaliteit van de lerarenopleidingen. Binnen de veranderagenda krijgen de landelijke vakoverleggen een centrale rol in de verdere professionalisering van

de horizontale kwaliteitsborging van de lerarenopleiding op landelijk niveau. Voor de implementatie van de veranderagenda is een Regieorgaan Horizontale Kwaliteitsborging Lerarenopleidingen ingesteld.

Communicatie

Vernieuwing van het extranet voor betere samenwerking

De leverancier van het oorspronkelijke extranet ondersteunde geen onderhoud meer aan maatwerk en daardoor waren wij genoodzaakt om over te stappen. Gekozen is voor een bestaand sociaal intranet, waar de lerarenopleiders met elkaar kunnen samenwerken in besloten groepen en kennis kunnen delen. Dit extranet is een stuk gebruiksvriendelijker en er is veel ruimte voor interactie. In oktober 2019 is het extranet gelanceerd en inmiddels zijn ruim duizend lerarenopleiders en andere deskundigen aangesloten.

Splitsing corporate website in doelgroepgerichte websites

De corporate website van het programma bediende verschillende doelgroepen die elk een eigen informatiebehoefte hebben. Gekozen is om de website te splitsen in een website met algemene informatie over het programma en een website met praktische informatie over de landelijke kennistoets. Hierdoor kunnen we de verschillende doelgroepen heel gericht informeren. Voor het inplannen van de inzages is een aparte website ontwikkeld waar studenten zich kunnen aanmelden. Deze websites zijn gelanceerd in december 2019.

Nieuwsbrief om contact te onderhouden met onze relaties

Eind 2018 zijn we gestart met het ontwikkelen van een digitale nieuwsbrief. Het doel is om het contact met relaties te onderhouden en ze op de hoogte houden van de ontwikkelingen binnen het programma, waardoor de doelgroep een breder beeld van *10voordeleraar* krijgt. De artikelen delen wij ook op onze websites en social media. De naam van de nieuwsbrief is NU, een afkorting van *Nieuws Uitgelicht*. De nieuwsbrief wordt verzonden aan alle betrokkenen bij het programma *10voordeleraar* en externe relaties en andere belangstellenden. In totaal gaat het om bijna tweeduizend relaties. De eerste nieuwsbrief is verzonden in januari 2019.

In gesprek met bezoekers Velon-congres over landelijke borging eindniveau

In maart 2019 hebben wij deelgenomen met een stand aan het Velon-congres. Aan de hand van een 'happertje' zijn we in gesprek gegaan met de bezoekers welke ideeën zij hebben voor het borgen van het eindniveau van de individuele student door landelijke samenwerking. Deze input hebben wij meegenomen in de gesprekken met de lerarenopleidingen, die over landelijke borging afspraken met elkaar gingen maken. Iedereen die een bijdrage leverde kreeg traditiegetrouw een Tony's Chocolonely mee.

Instructie voor vouwen

1. : Knip deze strook af.
2. Leg het vel met het happertje naar onder. Vouw nu de vier **groene** hoeken naar het middelpunt en vorm zo een **groene** ruit.
3. Draai het papier horizontaal om en vouw de vier **oranje** hoeken naar het middelpunt. Je krijgt een **oranje** ruit.
4. Vouw het vierkant in vieren en plooi terug open.
5. Steek je vingers onder de **groene** flapjes en breng zo de **oranje** vlakken naar elkaar toe. Klaar is Kees!

Peerreview

Peerreview ook voor tweedegraadslerarenopleidingen met een landelijke kennistoets

De tweedegraadslerarenopleidingen met een landelijke kennistoets waren tot dusver niet betrokken bij peerreview, anders dan bij de herijking van de kennisbases. De Stuurgroep Lerarenopleidingen heeft besloten op basis van de verkenningscommissie en de positieve ervaringen met peerreview om ook

deze lerarenopleidingen aan peerreview te laten deelnemen. Er is aanvankelijk gestart met een pilot van drie vakken: Aardrijkskunde, Nederlands en Wiskunde. In de loop van 2019 is de pilot uitgebreid met Engels, Gezondheidszorg & Welzijn en Omgangskunde. Op basis van de eerste positieve bevindingen zijn ook de landelijke vakoverleggen van de resterende vakken met een landelijke kennistoets gevraagd om een meerjarenplan te ontwikkelen voor mei 2020. Het gaat hier om de vakken Biologie, Duits, Economie, Frans, Geschiedenis, Maatschappijleer, Natuurkunde en Scheikunde. Hierin leggen de landelijke vakoverleggen vast hoe peerreview de komende zes jaar zal worden ingezet voor horizontale kwaliteitsborging.

Landelijk overleg vakmasters

De vakmasters komen jaarlijks bijeen voor een landelijk overleg over de grenzen van hun eigen opleiding heen. Tijdens dit overleg wordt met alle vakmasteropleidingen gekalibreerd en ontwikkelingen met elkaar besproken. Dit jaar zijn de geactualiseerde masterstandaarden besproken: meesterschap, onderzoekend vermogen, interprofessioneel handelen en doorwerking op basis van collegiale feedback.

Evaluatie opbrengsten peerreview pabo

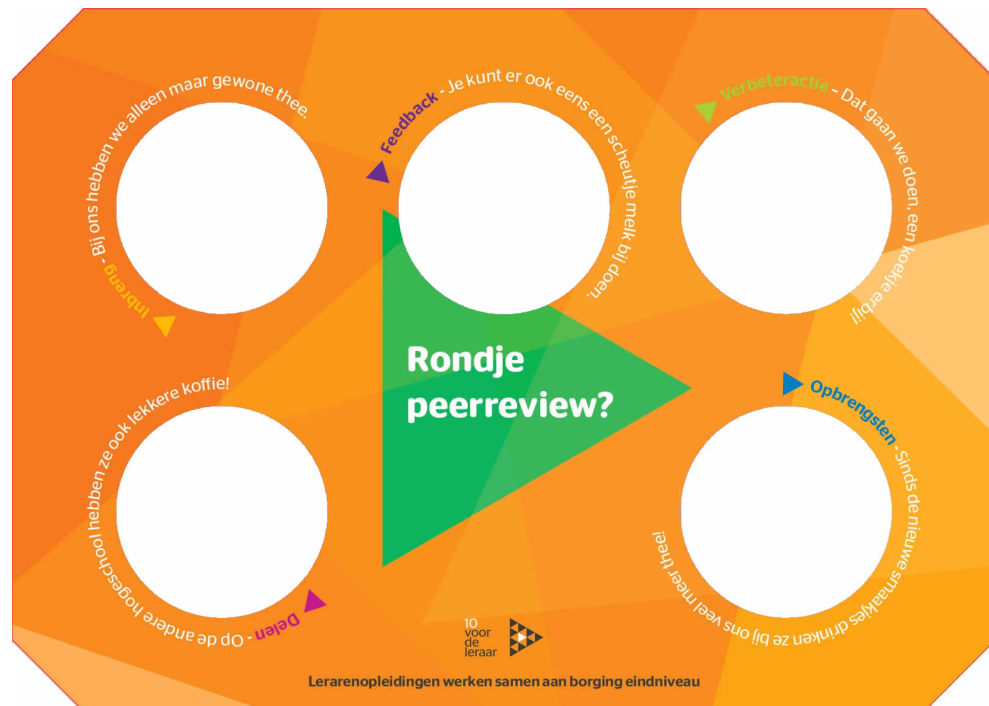
Bij de lerarenopleidingen basisonderwijs is binnen elk cluster een online evaluatie uitgezet onder de deelnemende lerarenopleiders naar de concrete, zichtbare opbrengsten van de peerreviewgesprekken in de onderwijs- en toetsprogramma's. Aan het onderzoek hebben uiteindelijk 163 docenten meegewerkt. Uit het onderzoek bleek dat er veel draagvlak onder docenten voor de peerreview bestaat. Over het algemeen worden de resultaten van de gevoerde gesprekken zichtbaar in de eigen onderwijsprogramma's. Verbeterpunten zitten in een meer structurele inbedding van de peerreview binnen de opleidingen en een zorgvuldiger voorbereiding van docenten op de peerreviewdag. Terugkoppeling van de opbrengsten in de vorm van een rapportage heeft binnen elk cluster afzonderlijk plaatsgevonden. Bovendien is een generieke rapportage opgesteld, die tijdens het LOBO-overleg van juni 2019 is besproken.

Lerarenopleiders pabo delen kennis en ervaringen

Op woensdag 4 december 2019 is voor de tweede keer de landelijke kennisdeeldag pabo georganiseerd, waarin de landelijke kennisbases centraal staan. Aan de landelijke kennisdeeldag namen in totaal 175 lerarenopleiders, beleidsmedewerkers van de PO-raad en het ministerie van OCW, en projectleiders van Stichting Leerplanontwikkeling (SLO) en Curriculum.nu deel. De aanwezigen zijn geïnformeerd over lopende ontwikkelingen binnen Curriculum.nu en zijn in groepen uiteengegaan om de eindproducten van de diverse ontwikkelteams te bespreken. Daarnaast zijn lerarenopleiders geïnformeerd en geïnspireerd omtrent het onderwerp verdieping en specialisatie

(op grond van de kennisbases) op de pabo tijdens een tiental workshops. Deze workshops zijn ontwikkeld en verzorgd door lerarenopleiders vanuit de pabo's zelf. Als presentje kregen de deelnemers een koffie-thee-tray mee naar huis.

Landelijke kennistoetsen

Efficiëntere werkwijze constructieteams landelijke kennistoetsen

De afgelopen jaren is met brede constructieteams een kwalitatieve en kwantitatieve itembank voor de landelijke kennistoetsen opgebouwd. Op basis hiervan en de opgebouwde expertise op het gebied van vraagontwikkeling is besloten om de werkwijze te vereenvoudigen. Vanaf studiejaar 2019-2020 is dit gerealiseerd door kleinere slagvaardigere kernteams. Het uitgangspunt is per kernteam vier of vijf lerarenopleiders van verschillende hogescholen. Afhankelijk van de behoefte van het team kan een expert ingeschakeld worden. De constructieteams komen een paar keer per jaar bijeen voor een werksessie. Onder leiding van de hoofdredacteur ontwikkelen, bespreken en reviseren ze dan de vragen. Deze werkwijze leidt tot een praktischer en tijdsefficiënter proces.

Verruiming aantal toetsafnames pabo's

In overleg met de pabo's is besloten om het aantal toetsafnames verder te verruimen van vijf naar zeven. Hiermee wordt tegemoetgekomen aan de wens van de pabo's om de landelijke kennistoetsen zo flexibel mogelijk in te zetten richting de studenten. Studenten mogen nog steeds maximaal twee keer per jaar deelnemen.

Overgang naar een nieuwe toetssysteem

In 2018 is het nieuwe toetssysteem voor de ontwikkeling van de vragen in gebruik genomen. De kinderziektes zijn inmiddels grotendeels opgelost. Bij de start van studiejaar 2019-2020 zijn voor het eerst de toetsen afgenomen in het nieuwe toetssysteem. Dit is niet zonder problemen verlopen en heeft consequenties gehad voor een aantal toetsafnames. Op dit punt is door *10voordeleraar* veel inspanning verricht om de continuïteit van de toetsafnames te waarborgen.

Naar een nieuwe toetsmatrijs

In het studiejaar 2017-2018 zijn naar aanleiding van de herijking van de kennisbases ook de toetsmatrijzen voor de landelijke kennistoetsen herijkt. De invoering van de aangepaste landelijke kennistoetsen gebaseerd op deze toetsmatrijzen is verdeeld over drie studie jaren. In 2018-2019 zijn de tweedegraadstoetsen Natuurkunde en Engels al overgegaan. Afgelopen studiejaar zijn de tweedegraadstoetsen Aardrijkskunde, Biologie, Duits, Frans, Maatschappijleer en Wiskunde en de pabo-vakken Nederlands en Wiskunde overgegaan. In studiejaar 2020-2021 volgen de laatste tweedegraadstoetsen Economie, Geschiedenis, Gezondheidszorg & Welzijn, Nederlands, Omgangskunde en Scheikunde.

Pilot met open invulvragen

Er is veel interesse bij de constructieteams om naast meerkeuzevragen en numerieke vragen alternatieve vraagvormen op te nemen in de landelijke kennistoetsen. Een invulvraag is een open vraagvorm waarbij de student het correcte antwoord moet intypen. In het voorjaar van 2019 is in samenwerking met het landelijk vakoverleg Frans een onderzoek uitgevoerd naar de inzetbaarheid van deze vraagvorm. Ongeveer 100 studenten van de tweedegraadslerarenopleiding Frans hebben in verschillende groepen deelgenomen aan een proeftoets met meerkeuzevragen en open invulvragen. Op basis van de positieve onderzoeksresultaten is besloten om deze vraagvorm voor het studiejaar 2019-2020 als pilot in te gaan zetten voor de landelijke kennistoets Frans. In het voorjaar 2020 zal deze pilot worden geëvalueerd. Bij een positieve uitkomst zal deze vraagvorm voor het studiejaar 2020-2021 ook ingezet kunnen worden bij de andere landelijke kennistoetsen.

Deelname lerarenopleiders aan landelijke kennistoets

In mei 2019 is er gelegenheid geweest voor lerarenopleiders om samen met de studenten deel te nemen aan de landelijke kennistoetsen. Op deze manier hebben ze inzicht kunnen krijgen in de landelijke kennistoets en dit kunnen ze gebruiken voor de voorbereiding van hun studenten. Bij de evaluatie bleek dit in een behoefte te voorzien.

Evaluatie cesuurmethode

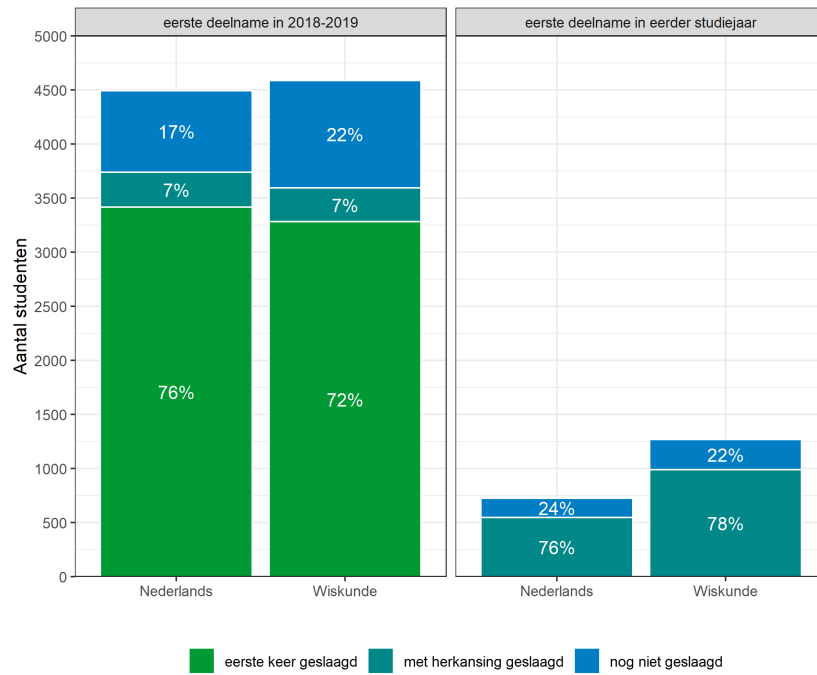
In de eerste fase van het programma *10voordeleraar* is bij het bepalen van de cesuur gebruik gemaakt van normeringspanels. De Raad voor Kwaliteitsborging Landelijke Kennistoetsen heeft besloten om vanaf studiejaar 2018-2019 gebruik te maken van de efficiëntere Cohenmethode, omdat na onderzoek is gebleken dat deze methode bij het programma *10voordeleraar* tot de meest stabiele cesuren leidt. Na een jaar toepassing is in de zomer van 2019 nader onderzoek gedaan. De slagingspercentages zijn bij de Cohenmethode en bij panels grotendeels vergelijkbaar. Op basis van bovenstaande heeft de raad besloten in studiejaar 2019-2020 de toepassing van de Cohenmethode bij de landelijke kennistoetsen van de tweedegraadslerarenopleidingen voort te zetten. De vakken met opvallende resultaten zullen met extra zorgvuldigheid gemonitord worden. Bij de pabovakken kan op termijn de cesuurbepaling nog verder verfijnd worden met de inzet van itemresponstheorie door de grote hoeveelheid afnamegegevens die beschikbaar zijn en de itembanken die opgebouwd zijn. De Cohenmethode wordt ingezet totdat een volledige overstap mogelijk is.

Pilot voor studenten die moeite hebben met de landelijke kennistoets Wiskunde (pabo)

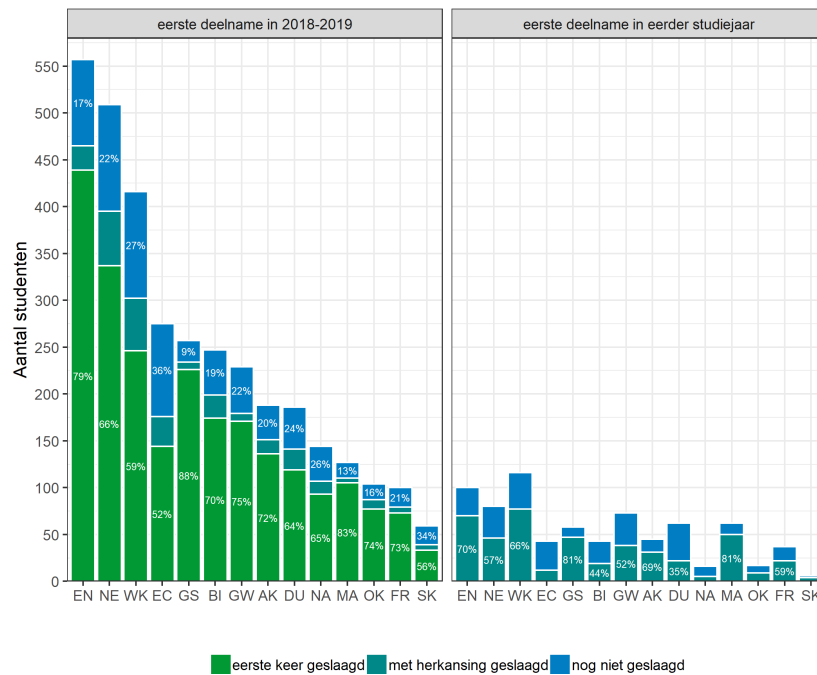
Gedurende studiejaar 2017-2018 is onderzoek verricht naar studenten die na vele deelnames aan de landelijke kennistoets Wiskunde (pabo) nog niet geslaagd waren. Naar aanleiding hiervan zijn aanbevelingen gedaan over de vroegtijdige signalering en ondersteuning van deze studenten binnen de opleiding. Daarnaast werd in studiejaar 2018-2019 een pilot verricht met twee toetsafnames met aangepaste afnameomstandigheden voor de studenten die bij aanvang van het studiejaar al tenminste zes keer gezakt waren. Deze aanpassingen bestonden uit een verlengde toetstijd, afname in twee delen met een pauze er tussen, een aparte afnameruimte en een fysieke rekenmachine. Van de 112 studenten die deelnamen aan de pilot slaagde 83 procent. In overleg met LOBO en LOEx is besloten de pilot in 2019-2020 met nog een jaar te verlengen, maar waarbij wel de verlengde toetstijd teruggebracht is naar drie uur en drie kwartier. Eind 2019 vond de eerste aangepaste afname van het studiejaar plaats, waaraan 18 studenten deelnamen.

Resultaten van de landelijke kennistoetsen

In studiejaar 2018-2019 zijn ongeveer 18.500 toetsen afgenomen, waarvan voor de pabo ruim 13.000 toetsen en voor de tweedegraadslerarenopleidingen rond de 5.300 toetsen. De resultaten laten zien dat de meeste studenten bij de eerste deelname slagen en dat het aantal studenten dat na een of meerdere herkansingen nog niet geslaagd is zeer beperkt is. Er lijkt een verband zichtbaar te zijn tussen de vooropleiding van de studenten en het bijbehorende slagingspercentage. Dit verband laat een opwaartse trend over het mbo, havo, hbo, vwo en wo zien. Ook blijven er verschillen bestaan in slagingspercentages tussen de verschillende hogescholen. Ruim 400 studenten hebben gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot inzage van de landelijke kennistoets.

Figuur 1. Resultaten landelijke kennistoetsen pabo in studiejaar 2018-2019

Figuur 2. Resultaten landelijke kennistoetsen tweedegraadslerarenopleidingen in studiejaar 2018-2019

Meer inzicht in de landelijke kennistoets Wiskunde (pabo)

Begin 2019 heeft Bruins in de Tweede Kamer een motie ingediend bij de minister over de landelijke kennistoets Wiskunde van de pabo. Naar aanleiding van deze motie zijn de inzages van deze toets vanaf studiejaar 2019-2020 anders georganiseerd, waardoor studenten beter kunnen leren van hun fouten en zich daardoor beter kunnen voorbereiden op een herkansing. In het eerste deel van de inzage krijgen de studenten net als voorheen de vragen van de door hen gemaakte toets in te zien, maar nu voorzien van een toelichting op het juiste antwoord. In het tweede deel van de inzage gaat een lerarenopleider Wiskunde verder in op de specifieke vragen waar de deelnemende studenten moeite mee hebben. De eerste aangepaste inzage heeft in november 2019 plaatsgevonden. In totaal hebben 45 studenten hieraan deelgenomen.

Toelatingstoetsen

Evaluatie nadere vooropleidingseisen pabo

Namens onder andere LOBO heeft *10voordeleraar* meegewerkt aan de geplande evaluatie door ResearchNed van de bijzondere nadere vooropleidingseisen voor de pabo waar de toelatingstoetsen van afgeleid zijn. Mede op grond van dit rapport is medio december 2019 een brief door de ministers van onderwijs aan de leden van de Tweede Kamer verstuurd. Hierin wordt aangegeven dat ze voornemens zijn de toelatingstoetsen als zodanig te handhaven en erop in te zetten de voorbereiding van aspirant-studenten verder te verbeteren. Ook zijn gesprekken met Cito geopend over de verlenging van het contract met betrekking tot de (door)ontwikkeling en afname van de toelatingstoetsen.

Landelijke entreetoets rekenen

Verlenging van de Wiscat-toets voor de pabo

Uiterlijk in het eerste jaar van de opleiding aan de pabo maken studenten de rekentoets om te zien of ze voldoen aan de landelijk vastgestelde norm. Onder regie van *10voordeleraar* zijn nieuwe afspraken gemaakt tussen Cito, de Vereniging Hogescholen en de pabo's voor de afnames van de landelijke entreetoets rekenen (Wiscat). Op grond van een aantal gewijzigde afnamecondities (lineair in plaats van adaptief toetsen) is door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap besloten om het aflopende contract van de Wiscat-toets voor de pabo te verlengen voor de duur van één jaar, tot en met augustus 2021. Tot die tijd zal *10voordeleraar* de ontwikkeling en de afname van de Wiscat-toets voor de pabo periodiek evalueren met Cito en het ministerie. Met de tijdelijke verlenging wordt enerzijds de ontwikkeling en de afname van de huidige Wiscat-toets gecontinueerd. Anderzijds wordt tijd gewonnen om met betrokkenen na te gaan op welke manier een zeker beheersingsniveau van rekenen-wiskunde in het eerste jaar van de pabo kan worden geborgd.

5 Financiën

Overzicht kosten

Om uitvoering te geven aan het programma, maakt *10voordeleraar* kosten. Deze exploitatielasten voor 2019 zijn onderverdeeld in een aantal aan de activiteiten te relateren rubrieken en zijn hieronder opgenomen.

Overzicht kosten 2019	Realisatie	Begroting	Afwijking
Vraagproductie	€ 855.636	€ 841.494	€ 14.142
Afname	€ 490.762	€ 407.828	€ 82.934
Uitslagbepaling en verstrekking	€ 301.652	€ 308.220	- € 6.568
Periodieke herijking en peerreview kennisbases	€ 334.278	€ 342.044	- € 7.765
Bureau beheerorganisatie, huisvesting en bedrijfskosten	€ 451.063	€ 490.501	- € 39.438
Communicatie	€ 128.197	€ 141.690	- € 13.493
Totaal	€ 2.561.588	€ 2.531.777	€ 29.811

Overzicht dekking van de kosten

De geldmiddelen die *10voordeleraar* ter beschikking staan, bestaan primair uit een doorbelasting aan de hogescholen voor afgenomen pabo- en tweedegraadstoetsen. Daarnaast stelt het Ministerie van Onderwijs Cultuur & Wetenschap jaarlijks zogenaamde professionaliseringsgelden voor lerarenopleiders ter beschikking. Deze worden ingezet ter ondersteuning van peerreviewactiviteiten. Hieronder is het overzicht van de dekking van de kosten over 2019 opgenomen.

Overzicht dekking van de kosten 2019	Realisatie	Begroting	Afwijking
Doorbelast aan hogescholen op basis van afgenomen toetsen	€ 2.141.398	€ 2.094.904	€ 46.494
Dekking vanuit professionaliseringsgelden OCW	€ 420.190	€ 436.873	- € 16.683
Totaal	€ 2.561.588	€ 2.531.777	€ 29.811

6 Vooruitblik

10voordeleraar levert expliciet een nadere bijdrage aan de invulling van wat is vastgelegd in de strategische beleidsagenda *Samen toekomstbestendige leraren opleiden* van de Vereniging Hogescholen voor de educatieve sector in de periode 2019-2024. Meer in het bijzonder geldt dat voor het uitgangspunt dat de kwaliteit van de (potentiële) leraar onomstreden hoort te zijn, ongeacht het traject dat hij heeft gevolgd. Aan het tweede uitgangspunt van de strategische beleidsagenda, het intensief samenwerken in netwerken, ligt voor het programmabureau *10voordeleraar* een belangrijke rol weggelegd in het empoweren en faciliteren van de netwerken tussen hogescholen die eenzelfde opleiding aanbieden.

Voor de tweedegraadslerarenopleidingen zijn de werkzaamheden van het programmabureau *10voordeleraar* sterk ingegeven door hetgeen in de veranderagenda *Duurzame kwaliteitsborging tweedegraadslerarenopleidingen* is vastgelegd.

Per onderwijssoort en per opleiding zal de specifieke ondersteuning vanuit het programmabureau, net als nu, ook in de toekomst blijven verschillen. De opleidingen met een landelijke kennistoets krijgen ook de komende jaren ondersteuning om de benodigde toetsen samen te stellen, de toetsafname mogelijk te maken, en per instelling, opleiding en student een toetsuitslag te verschaffen.

Voor alle onderwijssoorten en opleidingen geldt dat het bureau de clusters (pabo) en landelijke vakoverleggen (overige lerarenopleidingen) blijft ondersteunen. De aandachtspunten zijn daarbij de informatievoorziening van de overleggen en het faciliteren van de samenwerking via onder andere het extranet. Een belangrijke rol voor het bureau is hierbij om de kennisdeling tussen onderwijssoorten en afzonderlijke landelijke clusters en vakoverleggen te optimaliseren. Toegewerkt wordt naar de situatie waarbij peerreview voor alle lerarenopleidingen wordt toegepast. Daar waar nodig en gewenst, kan het bureau ook ondersteuning geven bij het organiseren van professionalisering voor deze groepen.

Het bureau voorziet ook in het ondersteunen van het landelijke overleg examencommissies, het coördineren van landelijke internationale toetsen en het voeren van het secretariaat van het Regieorgaan Horizontale Kwaliteitsborging Lerarenopleidingen en de Raad voor Kwaliteitsborging Lerarenopleidingen.

En natuurlijk volgt *10voordeleraar* de actuele ontwikkelingen in het onderwijsveld, zoals de veranderende kijk op toetsing, samenwerking met het scholenwerkveld, de gevolgen van Curriculum.nu en de bevoegdheidendiscussie. Op een aantal van deze terreinen speelt *10voordeleraar* reeds een actieve rol.

7 Verslagen raden voor kwaliteitsborging

Inleiding

Tot september 2019 waren er twee raden met elk hun eigen opdracht: een Raad voor Kwaliteitsborging Peerreview en een Raad voor Kwaliteitsborging Landelijke Kennistoetsen. Beide raden rapporteerden direct aan het programmabureau *10voordeleraar*. Dit kwam nog voort uit het feit dat vanaf 2013 de Stuurgroep Lerarenopleidingen sturing gaf aan het programma *10voordeleraar*. Inmiddels bereidt de stuurgroep echter alle aspecten voor die ten aanzien van de ontwikkelingen van lerarenopleidingen binnen de Vereniging Hogescholen noodzakelijk zijn. Een heldere positie en koers van de lerarenopleidingen is daarbij van groot belang, mede gezien de vele veranderingen en uitdagingen waar de lerarenopleidingen voor staan. De stuurgroep heeft daarbij aangegeven dat de samenhang van de drie kwaliteitsinstrumenten (kennisbases, peerreview, kennistoetsen) moet worden bevorderd en dat daarbij over alle aspecten van de lerarenopleidingen een onafhankelijk advies gewenst wordt. Als gevolg hiervan is door de stuurgroep besloten tot het oprichten van één Raad voor Kwaliteitsborging Lerarenopleidingen die rechtstreeks aan de stuurgroep rapporteert. De raad voorziet in een ‘countervailing power’ en vervult daarmee voor de Vereniging Hogescholen een belangrijke rol in de externe legitimatie van haar lerarenopleidingen naar de samenleving.

Hieronder wordt eerst ingegaan op de samenstelling en activiteiten van de afzonderlijke raden zoals die tot september 2019 bestonden en vervolgens op die van de nieuwe raad die vanaf dat moment formeel haar taken uitoefende.

Raad voor Kwaliteitsborging Landelijke kennistoetsen

Taken

De Raad voor Kwaliteitsborging Landelijke Kennistoetsen was in 2011 opgericht om de totstandkoming van de kwalitatief hoogstaande kennistoetsen die lerarenopleidingen ontwikkelen op onafhankelijke wijze te borgen. Daarnaast keurde de raad de cesuur van de landelijke kennistoetsen goed. Daarnaast adviseerde de raad *10voordeleraar* over uiteenlopende kwaliteitsaangelegenheden rond de kennistoetsen en doet aanbevelingen voor aanpassingen van de uitvoering en het omgaan met de toetsuitslagen.

Leden

De Raad voor Kwaliteitsborging Landelijke Kennistoetsen bestond uit een vijftal hoogleraren met expertise op alle relevante gebieden:

- Prof. dr. Cees van der Vleuten (voorzitter), *expert toetsing*
- Prof. dr. Janke Cohen-Schotanus, *expert cesuurbepaling*

- Prof. dr. ir. Theo Eggen, *expert psychometrie*
- Prof. dr. Frits Beukers, *expert wiskunde*
- Prof. dr. Folkert Kuiken, *expert Nederlandse taal*

Raad voor Kwaliteitsborging Peerreview

Taken

De Raad voor Kwaliteitsborging Peerreview adviseerde het programmabureau over de kwaliteit van de peerreviewactiviteiten en de borging hiervan en deed aanbevelingen over de aanpak, procesgang en uitkomsten. De raad fungeerde daarbij ook rechtstreeks als klankbordgroep voor de individuele of gezamenlijke peerreviewgroepen en werkte 'hands-on' mee aan de ontwikkeling van een succesvolle aanpak.

Leden

Afgelopen kalenderjaar was de raad teruggebracht van de oorspronkelijke vijf leden naar twee leden.

In de verslagperiode kenden de raad de volgende samenstelling:

- Ans Buys (voorzitter), *deskundige lerarenopleidingen (o.a. oud-directeur lerarenopleidingen, oud-voorzitter ADEF en als strategisch adviseur van de bewindslieden van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap actief betrokken bij de landelijke Lerarenagenda)*
- Petra Biemans, *Lector HRM en Persoonlijk Ondernemerschap bij Inholland en organisatiedeskundige*

Raad voor Kwaliteitsborging Lerarenopleidingen

Taken

De raad ziet toe op de professionele begeleiding en de kwaliteit van de ontwikkelingen van de drie landelijke kwaliteitsborgingsinstrumenten die de stuurgroep hanteert voor haar lerarenopleidingen. Ze geeft hier gevraagd en ongevraagd advies over.

Vraagstukken hebben betrekking op onder andere:

- de bruikbaarheid, (universele) toepasbaarheid van en het bevorderen van draagvlak voor de drie landelijke kwaliteitsborgingsinstrumenten;
- de verantwoording ten aanzien van de resultaten ervan;
- de bijbehorende docentprofessionalisering;
- inpassing van de instrumenten in de externe kwaliteitszorgsystemen en -processen (met name in het accreditatiesysteem);
- het adviseren over het opzetten van onderzoek naar de resultaten en toepasbaarheid ervan.

Verder adviseert de raad de stuurgroep specifiek over het al dan niet ontheffen van een opleiding van het bindingsbesluit tot afname van de landelijke kennistoets, indien zij de overtuiging heeft dat het aangedragen alternatief om het individuele eindniveau van de student te bepalen, is geborgd.

Daarnaast treedt de raad op als klankbordgroep voor de diverse landelijke netwerkorganisaties van lerarenopleidingen, het Regieorgaan Horizontale Kwaliteitsborging Lerarenopleidingen en de landelijke vakoverleggen.

De raad werkt met twee deelraden, maar de uiteindelijke adviezen zijn een gezamenlijk besluit van de hele raad. Naast de algemene aspecten die door de voltallige raad worden besproken (onder andere advisering rondom programmatische evalueren/toetsen) is een verdeling gemaakt in *Peerreview en kennisbasis* en *Psychometrische vraagstukken*.

Leden

De Raad voor Kwaliteitsborging Lerarenopleidingen bestaat uit een vijftal personen met expertise op alle relevante gebieden:

- Ans Buys (voorzitter) – deelraad Peerreview en kennisbasisexpert *lerarenopleidingen algemeen, met name bestuurlijke ontwikkelingen*
- Cees van der Vleuten – deelraad Psychometrische vraagstukkenexpert *toetsing en onderwijsontwikkeling*
- Eva van de Molen – deelraad Peerreview en kennisbasisexpert *peerreview en onderwijsvernieuwing*
- Jan van Tartwijk – deelraad Peerreview en kennisbasis expert *lerarenopleidingen en professionele ontwikkeling*
- Theo Eggen – deelraad Psychometrische vraagstukken expert *psychometrie en toetsing*

10
voor
de
leraar

Colofon

Den Haag, april 2020

Uitgave

10voordeleraar
Prinsessegracht 21
2514 AP Den Haag
Postbus 123
2501 CC Den Haag

info@10voordeleraar.nl

www.10voordeleraar.nl

Alle rechten voorbehouden. Behoudens de uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden veeleenvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar worden gemaakt, zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever. Aan de totstandkoming van deze uitgave is de uiterste zorg besteed. Voor informatie die nochtans onvolledig of onjuist is opgenomen, aanvaarden de auteurs, redactie en uitgever geen aansprakelijkheid voor de gevolgen daarvan.